

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
25. AVG.
1993
Letnik XLVIII.
Štev. 34 (2718)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
40 tolarjev
P. b. b.

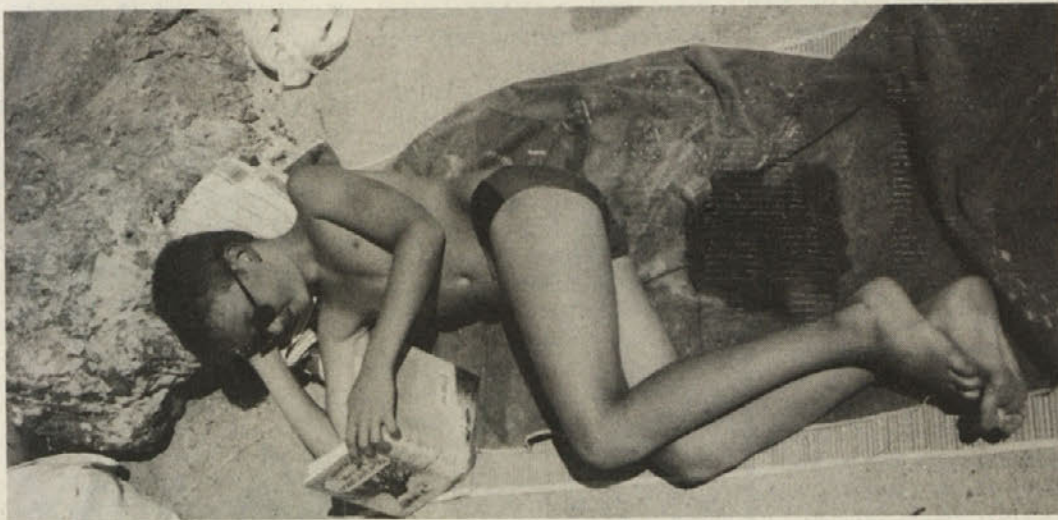
Sezona

Kljub lepemu vremenu in vročim večerom se poletna sezona 93 nagiba h koncu. Še nekaj dni in glavna sezona bo mimo. Čas za hotelirje in gastro-nome, da potegnejo črto pod letošnjo bilanco. Prav gotovo, to se reče lahko že zdaj, letos zvišanja ne bo. To predvsem zaradi ekonomske recesije v celi Evropi. Posebno Nemci so letos, zaradi slabega gospodarskega položaja in visoke brezposelnosti, ostali doma. Prav tako je Avstrija zaradi razvrednotenja lire postala draga za Italijane. Navsezadnje pa tudi turizem ne bo mogel leto za letom imeti svoj prirastek, če si bomo hoteli ohraniti naše okolje.

Še malo, pa bo počitnic konec

Jutra postajajo hladnejša, tudi nekateri otroci so že počasi siti počitnic (no, vsaj najmarljivejši!), starši počasi preiščujejo, koliko novih parov čevljev bo treba za dnevno pot v šolo, ali stara pelerina ni že premajhna in podobno.

Janu je že dolgčas po knjigah, pa je združil prijeto s koristnim in vneto se izobražuje na plaži. Saj bo kopanja kmalu konec...

Mock: Člen 7 avstrijske državne pogodbe v veljavi

Zelena poslanka Terezija Stoisić je stavila zunanjemu ministru Mocku parlamentarno vprašanje, v katerem želi razjasniti govorice, da člen 7 ADP ni več v veljavi. Zunanji minister Mock je poslanki zdaj odgovoril, da je državna pogodba iz leta 1955 multilateralni pravni instrument. S strani zunanjega ministrstva ta dokument ni vprašljiv in ga Avstrija brez pridržkov priznava. Z državno pogodbo je Avstrija postala polnopravni član mednarodne skupnosti. Državna pogodba je tvorila pravno in politično podlago za vzpostavitev neodvisnosti in suverenosti Republike Avstrije po drugi svetovni vojni.

Seveda nekateri člani državne pogodbe danes nimajo več tega pomena kot leta 1955, tako npr. določbe ki urejajo vojaška vprašanja, vsekakor pa ima člen 7 ADP, ki ureja pravice slovenske in hrvaške narodne skupnosti, vso mednarodnopravno vlejavo, zaključuje minister Mock v svojem odgovoru Stoisićevi.

Stoisićeva zahteva, naj po teh jasnih besedah dr. Mock in kolegi poskrbijo za praktično reševanje manjšinskih problemov in izpolnijo svoje obveze.

Sosvet je predvsem forum za pogovor o zahtevah

Zveza slovenskih organizacij je v petek obvestila javnost natančneje o svojih pogledih na sosvet in predstavila vse štiri člane, ki jih je nominirala v ta gremij. Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm je na tiskovni konferenci povedal, da se z začetkom septembra izteka mandatna doba za sosvet in da je bilo s 15. julijem potrebno uradno imenovati nove člane (ki so seveda lahko tudi stari, op. pis.). Predstavil je nova člana za sosvet Ano Blatnikovo, doma iz Bilčovsa, podpredsednico Delovne skupnosti "Narod-

nosti v SPÖ" in kandidatko za deželni zbor v naslednjih volitvah, ter Janka Zwittera, zborničnega svetnika in podžupana iz Zahomca (Zilja). Dr. Helena Verdel, doktorica gledaliških ved, je tretja kandidatka za sosvet, ki pa je bila v petek zadržana. Četrti je dr. Marjan Sturm.

Manjšinski zakon predvideva v paragrafu 3/3. odst., da mora biti sestava sosveta taka, da se v njej izražajo vse merodajne politične in svetovnonazorske skupine manjšine. Zakonodajalec je s tem torej želel

preprečiti etnično homogenizacijo v sosvetu in da bo v njem vidna tudi politična deferenciacija manjšine. Z izbiro svojih kandidatov ZSO ustreza tej zahtevi.

V zadnjem času je prišlo do diskusij o učinkovitosti sosveta in Narodni svet pogojuje svoje sodelovanje s to učinkovitostjo. ZSO je bila še pred štirimi leti skeptična glede sosveta, pa se je potem le odločila zanj. Po štirih letih njegovega delovanja pa nihče ne more trditi, da je bilanca tega sosveta absolutno negativna. Dejstvo je, da so

se znatno zvišale finančne dotacije za kulturno delovanje, da je prišlo nekaj izredno pomembnih impulzov na področju otroških vrtcev, ORF-a itd. Diskusija, ki teče v sosvetu o teh zadevah in ki so bile sprejete s sklepi, bo gotovo privedla tudi do rezultatov v praksi.

Skrbeti bo treba predvsem za to, da sosvet ne bo postal diskusijski krožek, je rekla Blatnikova, in naloga vsakega posameznika v tem gremiju je in mora biti skrb za dialog, kajti le z njim je mogoče priti do rezultatov. S.W.

Preberite:

str. 2:

- Srečanje založnikov pri Cingelcu

str. 2:

- ZSO in sosvet

str. 3:

- Intervju z Dževadom Karahasanom

str. 4:

- Spominski pohod na Jepo

str. 5:

- Ocena Slovenskega slovarja (J. Gradišnik)

str. 7:

- Ocena knjige Nacije in nacionalizem

str. 8:

- Šport

Prihranite si čas in dobro voljo za

Vestnikov izlet,

ki bo od petka, 8., do nedelje,
10. oktobra 1993, na slovensko obalo.

Ponudba:

- dve nočitvi v hotelu Bernadin, A-kategorije
- vožnja z ladjo (dodatno 100 šil.)
- obisk v vinski kleti Vina Koper (dodatno 100 šil.)
- gala večerja
- zabava, ples in še kaj

Izlet bo stal 1.500 šil. Dodatek za enoposteljno sobo (dve nočitvi) 300 šilingov.

Prijavite se lahko že takoj na upravi SV (Milka Kokot) ali na tajništvu ZSO (Urška Brumnik), 9020 Celovec, Tarviser Str. 16, tel.: 0463/514300-40 ali 14
Udeležite se izleta, ne bom vam žal. Na Vestnikovem izletu je bilo še vedno lušno!

Bivša Jugoslavija je bila sopolpisnica Avstrijske državne pogodbe. S tem je Jugoslavija priznala ozemeljsko celovitost Avstrije. Hkrati pa je s podpisom državne pogodbe dobila tudi določene zaščitne funkcije glede v členu 7 ADP imenovanih manjšin. Po razpadu Jugoslavije so nekateri politiki v Sloveniji in na Korškem kar kmalu pozabili na člen 7 ADP in govorili o

KOMENTAR

dr. Marjana Sturma

Mock priznava 7. člen ADP

potrebi neke nove bilateralne pogodbe med Avstrijo in Slovenijo, ki naj bi uredila tudi vprašanje koroških Slovencev.

Avstrijski zunanji minister Mock v svojem odgovoru zeleni poslanki Tereziji Stoisic pa govori o državni pogodbi kot multilateralnem pravnem instrumentu, ki ima še vedno svojo mednarodnopravno veljavo.

Republika Avstrija zastopa stališče, da Slovenija ne more postati v zadevi državne pogodbe naslednica Jugoslavije in s tem tudi ne zaščitnica slovenske narodne skupnosti. Na drugi strani pa npr. zunanji minister Mock praktično in brez mednarodnopravnih podlag uveljavlja zaščitno funkcijo Avstrije za nemško (sta-

roavstrijsko) manjšino v Sloveniji. Gre torej za vprašanje politične moči, predvsem pa politične volje neke države, da se uveljavi kot zaščitnica manjšine v sosednji državi.

Prav iz vidika, da ima Avstrija sama državno pogodbo za mednarodnopravno veljavno pogodbo, bi morala Slovenija, če se hoče uveljaviti kot zaščitnica slovenske narodne skupnosti na Korškem in na Štajerskem, slej ko prej izhajati iz člena 7 ADP kot osnove za zajamčene pravice koroških Slovencev.

Mednarodnopravno veljavna pogodba pač več velja. Vsekakor bi bilo pametno, da se vprašanja multilateralne oz. bilateralne pogodbe temeljito preučijo.

Dogovori o otroških vrtcih

CELOVEC. Na podlagi sporazuma med zvezo in deželo naj bi se v bodoče povečalo sodelovanje v izgradnji zavodov za oskrbo otrok. Na to je opozorila ministrica Johanna Dohnal v pogovoru z deželnim glavarjem Christofom Zernatom, referentom za finance in otroške vrtce Petrom Ambrozijem in socialno referentko Karin Achatz. Na podlagi tega sporazuma so opozorili na uspešno koroško iniciativo za več kvalitetnejših mest v vrtcih.

Ta prizadevanja je treba razvijati naprej, posebno pri financiranju personalnih stroškov in izobrazbi za vrtnarice se mora zveza bolj angažirati, menijo deželni politiki. V primerjavi z vrtci v drugih zveznih deželah so koroški odprti dlje, vendar je treba čas odprtja oblikovati bolj primerno za družine. Dohnalova je izjavila, da je v letošnjem proračunu 100 milijonov šilingov namenjenih za vrtce. Če bo pogodba dobila zakonsko veljavo, bodo ta denar uporabili v glavnem za izobrazbo otroških vzgojiteljic.

Z namero, da bi kmalu prišlo do tega sporazuma, je Dohnalova povabila zastopnike zveznih dežel začetek septembra na Dunaj. Srečanja se bo udeležil tudi minister za pouk Rudolf Scholten. Sledili bodo še pogovori na ravni uradnikov, da bodo lahko novembra na srečanju deželnih glavarjev o tem sporazumu sklepali.

Kotmara vas: farni praznik

Pred štirimi leti so obhajali v Šmarjeti podružnični praznik; obnovili in blagoslovili so cerkev. Lani so tak praznik obhajali v Šentkandolfu. Letos, v nedeljo, 8. avgusta, pa je župnijski svet priredil na župnijskem vrtu v Kotmari vasi prvi farni praznik.

Bil je to v resnici praznik za vse. Vsi, ki so prišli, so se poveselili in se tudi okrepčali ob dobrotah, ki so jih pripravili župnijski svet in marljive gospodinje. Zvečer sta bila na nogometnem igrišču turnir in tombola, kar je spet dvignilo razpoloženje; prineslo pa je tudi nekaj dodatnega čistega dobička. Čisti dobiček je namenjen popravil starih oz. nabavi novih orgel.

Najlepša hvala župnijskemu svetu in gospodinjam po občini in gasilcem za sodelovanje in pomoč.

Člani sosveta dr. Marjan Sturm, Ana Blatnik in Janko Zwitter. Manjka še dr. Helena Verdcl.

1. Mednarodno srečanje pri Cingelcu na Trati Proti izginotju Bosanske kulturne dediščine

Ne samo Evropi, celemu omikanemu svetu grozi konec ene najpestrejših in najbogatijših kultur stare celine, to je bosanske kulture. Nastala na stičišču orientalsko-muslimanskih in evropsko-krščanskih vplivov in duhovnih tokov, je bila do danes sinonim za plodno in oplajajoče sožitje narodov, ver in svojega prostora. Sedaj tej kulturi bije mrtvaški zvon.

Upreti se izginotju te kulturne dediščine je bil imperativ pogovorov na 1. mednarodnem srečanju založnikov in književnikov srednje in vzhodnoevropskih držav od 13.-18. avgusta 1993 pri Cingelcu na Trati. Pobudnik in organizator tega pomembnega srečanja je bila založba Wieser.

Udeleženci so sprejeli med drugim dve merodajni in obče-kulturno pomembni in usmerjevalni pobudi: ustanovitev bosanske knjižnice s sedežem v Celovcu in projekt "Edicija hotel Evropa", imenovanem po nekdanjem sarajevskem hotelu, kjer so se srečevali književniki sveta.

Naloga in namen bosanske knjižnice, ki jo bo vodila Dragana Tomašević, žena bosanskega književnika Dževada Karahasana (določena v odprtem pismu je, ohraniti pestrost bosanske kulture, da ne bo šla v izgubo in da bo preživela trenutno grozno obdobje. Kajti narod brez lastne kulture je kakor drevo brez vode, so zapisali pri Cingelcu zbrani književniki v odprtem pismu predsednikom držav, vladam, kulturnim politikom in važnim merodajnim mednarodnim in-

stitucijam. Ta kultura naj bo dostopna vsem bosanskim beguncem in bosanska knjižnica bo seveda imela tudi nalogo povezovanja po svetu razkropljenih bosanskih beguncev in brezdomcev, da ne bodo izgubili stika s svojimi koreninami.

V tej zvezi je razveseljivo, da sta celovski župan Guggenberger in kulturni referent Metelko obljubila podporo pri ure-

Dragana Tomašević

jevanju Bosanske knjižnice v celovski Evropski hiši.

V Ediciji Hotel Evropa naj bi izhajali letni knjižni darovi Bosanske knjižnice. Prva darova s po osmimi knjigami bosta predstavljena že na letošnjem Frankfurtskem knjižnem sejmu.

Na srečanju pa so založniki Martin Simecka iz Bratislave, Adrian Klossi iz Tirane, Zoran Hamović iz Beograda, Miran Košuta iz Trsta, Predrag Marković iz Beograda, Dragana Tomašević in Dževad Karaha-

san iz Sarajeva, Emil Stojanov iz Plovdiva, Nenad Popović iz Zagreba, Svein Mönnesland iz Osla in Edgar Kreitz kot zastopnik frankfurtskega knjižnega sejma ter Lojz Wieser razpravljali tudi o delovnih pogojih, v katerih so se znašli po propadu realsocialističnega družbenega sistema in po razsulu Jugoslavije. Vse književnike tepejo in tarejo gospodarske, tehnične in organizacijske težave. Velike založniške hiše so padle, javnih podpor ni več, razpečevalni sistemi so se zrušili, primanjkuje papirja in tehničnih pripomočkov, da o finančnih težavah ne govorimo. Nad vsem tem pa se zgrinjajo oblaki nejasne in negotove prihodnosti bodočega političnega razvoja v številnih teh državah. Edicija "Hotel Evropa" naj bi zato tudi bila okno v svet za te založbe in njihove knjižne izdaje. Preko njih naj bi ostala Evropa in svet spoznala ustvarjanje do sedaj neznanih in nepoznanih književnikov in delovanje njihovih založb.

Predrag Marković-Pedžo, založba Vreme iz Beograda, je morda najbolj karakteriziral to srečanje: „Bilo je neobhodno potrebno, vsak teden in mesec kasneje bi morda bilo že prepozno. To, kar se trenutno dogaja v bivši Jugoslaviji s kulturami, je prav tako tragično, kot to, kar se dogaja z ljudmi, narodi. Svoj del odgovornosti za to tragedijo nosijo tudi intelektualci in zato je prav, da drugi intelektualci, ki niso odgovorni za to krivico, prispevajo svoje k temu, da se ta kulturna tragedija konča“.

Probleme je treba reševati skupno

Dr. Marjan Sturm je mnenja, da mora biti sosvet na vsak način konstituiran, saj nudi možnost artikuliranja zahtev in želja, optimističen pa je tudi glede uresničevanja sklepov, sprejetih na sestankih sosveta. Gotovo to ne bo šlo od danes na jutri, toda konstruktivno sodelovanje s skoraj vsemi političnimi strujami v deželi in državi daje oporo takemu optimizmu. Na vsak način pa je potrebno daljše obdobje, da bi ugotovili, če se je sosvet zares obnesel ali ne.

V zadnjem času se sliši, da zahtevata Enotna lista in cer-

kev dodatne oz. nove sedeže v sosvetu. Dr. Sturm je mnenja, da je naloga narodnih organizacij tudi v tem, da v svoji strukturi upošteva tudi svetovnonazorsko in politično raznolikost narodne skupnosti. Prav zato se je ZSO odločila, da pošlje v sosvet zastopnika z občinskega področja (J. Zwitter, ki je zamenjal Stanka Vavtija). Zato bi bilo več kot logično, da odstopi NSKS en sedež Enotni listi, kateri je tudi sicer zelo blizu.

Dr. Sturm: „V zadnjih letih je prišlo tudi do sprememb glede sosvetov; nastali so sosveti za gradiščanske Hrvate, za Madžare, v pripravi je konstituiranje sosveta za Rome in Sinte, govori se tudi o sosvetu za Čehe in za Slovake na Dunaju. To pomeni, da je ta institucija namenjena šestim avstrijskim manjšinam in bilo bi neprimerno, če bi ena sama manjšina – v tem primeru koroški Slovenci – odločala o spremembi te institucije.“

To še ne pomeni, da nismo za reforme, vendar naj gredo po institucionalni poti. Že v prejšnji periodi smo v sosvetu ustanovili pododbor, ki naj bi izdelal predlog za novelizacijo manjšinskega zakona. Ta krožek, ki ga vodi dr. Apovnik, pa

je po treh sejah spet zaspal. Zato sem tem bolj začuden, da prihaja kritika ravno s strani Narodnega sveta, saj je bil ravno njegov podpredsednik tisti, ki v dveh letih ni sklical nobene seje. Prav tu bi imel možnost, da razvije nove ideje.

ZSO bo tudi v naslednji periodi predlagala tako skupino, predlagali bomo, da stopimo v stik z drugimi sosveti. Z njimi bomo skušali izdelati skupen konstruktiven predlog, ki ga bomo potem predložili zvezni vladi.“

Izvedeniško mnenje pa pravi o konstituciji sosveta, da ga ena sama manjšinska organizacija ne more preprečiti; konstituiranje se lahko prepreči samo, če vlada ne potrdi vseh 16 članov sosveta ali pa, če jih ni vsaj 11 prisotnih. ZSO bo zato pozvala vlado, naj se sosvet konstituirata, da bo lahko nadaljeval z delom.

Ana Blatnik in Janko Zwitter sta poudarila pomembnost možnosti kontakta in pogovorov med manjšino, vlado in političnimi strankami: „Če večina misli, da lahko rešuje probleme brez manjšine, to ne bo prineslo uspeha. Prav tako je, če kdo od manjšine misli, da bo lahko delal brez večine.“

S.W.

Sem optimist; problem je zdržati sedanost

Vojna v Bosni in Hercegovini ni samo ena najbolj dramatičnih ločnic in prelomnic v razgibani zgodovini te regije, obenem je najbolj tragično obdobje za kulturno, narodnostno in človeško bogastvo države. Pod trenutnimi pogoji se vsaka beseda o novem sožitju narodov, različnih verstev v Bosni kratkoma zdi kot nekaj nezaslišanega, utopičnega.

A upanje, da bo iz ruševin zrasla nova, versko, nacionalno, kulturno pestra, kratkoma znova multikulturalna Bosna, vedno bolj raste, dobiva jasne oblike, se iz utopije spreminja v uresničljive sanje. Eden od najbolj prodornih in angažiranih zagovornikov in prerokov take Bosne-Hercegovine je bosansko-muslimanski književnik Dževad Karahasan. Z njim se je pri Cingelcu na Trati pogovarjal Franc Wakounig.

Dževad Karahasan, rojen l. 1953 v Duvnem, potem do marca 1993 živel v Sarajevu, kjer je bil profesor za dramaturgijo in dramsko zgodovino na tamkajšnji univerzi. Marca mu je uspel beg iz obleganega Sarajeva, njegova žena Dragana Tomašević, Srbkinja po rodu, je maja 1993 s pomočjo Unproforja zapustila bosansko prestolnico. Karahasan je avtor številnih romanov, esejev in dram, kot na primer Istočni divan, Kraljevske legende, Stid nedeljom, O jeziku i strahu, Kotac sv. Antuna, Tamo je dobro, Kralju ipak ne svita se gluma. Dževad Karahasan in Dragica Tomasević bosta skrbela za bosansko knjižnico. Trenutno živita na Dunaju.

Vi ste bosanski musliman, vaša žena je bosanska Srbkinja. Ste takorekoč živ primer do nedavnega funkcionirajočega sožitja različnih ver, nacij in kultur v Bosni-Hercegovini. Od kdaj je muslimanstvo za vas srž problematike?

Okoli bosanskih muslimanov je cel niz nejasnosti in nesporazumov. V Bosni-Hercegovini bivše Jugoslavije je obstajala etnična skupina, ki kulturno ni pripadla ne Hrvatom ne Srbom. Politika v Jugoslaviji je imela velike probleme z definicijo te skupine. Najprej nam je bilo zabranjeno, da se kakorkoli že definiramo. Ti ljudje so se lahko priznavali za Srbe, Hrvate in kot nacionalno neopredeljene. Leta 1974 je z ustavo bilo določeno, da se definiramo kot muslimani.

Osebnostno mislim, da je tu bila narejena napaka, ker se s tem ljudje identificirajo hkrati nacionalno in versko. Musliman je verska in ne nacionalna opredelitev. Mi smo Bosanci muslimanske veroizpovedi. Meni je čisto jasno, kako je do te napake prišlo. Šlo je za navadno igro politične moči. Komunistična oblast v tedanji Jugoslaviji ni mogla in ni smela dopustiti priznavanja bosanske nacije, ker bi zelo mnogo ljudi, ki se deklarirajo kot Hrvati in Srbi, pravzaprav bili Bosanci. Glede na to, da se je od ustanovitve Jugoslavije leta 1919 pa do nedavnega njena usoda urejala med dvema političnima centroma, to je Beogradom in Zagrebom, je bilo čisto jasno, da se bosanska nacija v Jugoslaviji me more priznati. Z druge strani pa sta bila tu dva milijona ljudi, ki so bili nacionalno neopredeljeni, ker niso bili ne Srbi ne Hrvati. Tako je nekdanja komunistična oblast našla kompromisno rešitev – nacijo, ki je definirana versko.

Razlike med narodi Bosne se danes definirajo pravzaprav samo po verski plati. Ni še tako dolgo tega, ko ta ni igrala nobene vloge oz. zelo malo. Kdaj si ti osebno spoznal to važno razliko, da si Musliman tudi po vesti?

V Bosni obstaja zelo jasna politična enotnost ljudi. Razlika med bosanskimi Srbi, Hrvati in Muslimani je v bistvu bila ta, da prvi in drugi niso hodili v cerkev, zadnji pa ne v džamije. Kar zadeva mene, so stvari jasne: nacionalno sem Bosanec, versko musliman, moja žena je pravoslavna Bosanka, Srbkinja. V Bosni že 500 let živijo skupaj ljudje štirih velikih monoteističnih veroizpovedi in različnih nacij. Ti ljudje se med seboj zelo dobro poznajo in spoštujejo.

So se. Danes to ne velja več.

Tudi danes to še velja. V hiši, kjer v Sarajevu bivam, je deset stanovanj, a samo ena družina je versko in nacionalno enotna. Vse druge so mešane. V sarajevskih kletih in rovinah gladujejo, trepetajo, trpijo in se bojijo skupaj pravoslavni, katoličani, Judje in Muslimani.

Kje so potem vzroki in korenine tega medsebojnega klanja? Saj se ne bojujejo plačanci, ampak domačini, sosedje, pač Bosanci, in streljajo drug na drugega, zažigajo drug drugemu domove, drug drugega etnično preganjajo in vsi skupaj uničujejo edinstveno kulturno dediščino te države. Kako je navzlic skupni izobrazbi, mešanim zakonom, prijateljstvu, skupini zgodovini in skupnemu jeziku moglo priti do te katastrofe v multikulturalni Bosni?

Ne pozabimo, da je v Bosni neoborožene civiliste napadla po moči četrta armada v Evropi. Pred tako silo se vsak uklone. Klanje v Bosni je sprožil vojni pritisk. Proti nasilju so skupne kulture in življenje nemočni, ljudje pač niso heroji.

Kateri varovalni mehanizmi so v glavih Bosancev odgovorili, da danes pripadniki tamkajšnjih armad uničujejo vseprek vse, kar predstavlja oz. je predstavljalo kulturo te pokrajine, da v imenu naroda etnično čistijo svojo deželo – kar ni nič drugega, kot da preganjajo

in ubijajo ljudi druge narodnosti in vere?

S tem je začela jugoslovanska vojska, ki je uničila Sarajevo in Mostar. Ta vojska realizira fašistični projekt velike Srbije, namreč etnično očistiti neko ozemlje. In ni etničnega čiščenja brez kulturnega čiščenja. V okviru tega fašističnega projekta je uničevanje kulturne dediščine

Bosanski pisatelj Dževad Karahasan

velikega pomena. V Banja Luki na primer ni bilo borb, a vse katoliške cerkve in džamije so porušene. Tega ni zagrešil srbski narod, ampak fašistična politika beograjskih oblastnikov.

Danes v Bosni vsi etnično čistijo in uničujejo kulturo drugih narodov. Mar to ni fašistično?

Drži, tako je zlo rodilo novo zlo in vsi se danes vrtijo v peklenskem krogu.

Kako je iz tega kroga mogoče ubežati, najti izhod?

Zelo enostavno. V hipu, ko se bo končala vojna, bojo začeli delovati mehanizmi življenja. Vse, kar je življenje, je na naši strani: šole, vrtci, časopisi, kavarne, tržnice, cerkve, gledališče, kino. Na njihovi fašistični strani sta samo smrt in orožje.

Potemkako so tudi Muslimani in Hrvati fašisti in ne samo Srbi, kajti tudi oni etnično čistijo, uničujejo kulturo drugih, in ne samo Srbi?

Seveda! Tu nikogar nočem izvzeti. Zakaj naj bi bil musliman, ki ubije civilista, manj kriv od Srba ali Hrvata, ki ubije civilista? Morilec je morilec. A vedeti je treba, da Bosne ni mogoče etnično očistiti, razcepiti.

Očitno to le gre, kot kažejo zadnji pogovori v Ženevi. Ta politika razkosanja Bosne na etnično čista področja bo oz.

Bosanski pisatelj Dževad Karahasan

je že dobila sanctus odločilnih svetovnih in tudi evropskih ustanov in je s tem zapečaten.

Omenjene so bile evropske ustanove. Po mojem je vojna v Jugoslaviji v interesu zahodne Evrope, ki jo je naročila. Francija in Velika Britanija sta zaslužili težke denarce s prodajo viškov starega orožja vojnim strankam v Jugoslaviji oz. Bosni in Hercegovini. Podobno je bilo s pokvarjenimi konzervami, ki so jih odmetavali nad Bosno in to še povrh imenovali humanitarno pomoč. Vojna v BiH še traja in bo še trajala, ker Evropa to hoče, naše klanje jim koristi. Ko jim ne bo več, bojo dovolili prihod enot pakta NATO, razorožili bojo sprte armade, polovili nekaj njihovih voditeljev in potem bodo začeli delovati mehanizmi življenja. Multikulturalna Bosna ni uničena, trenutno je nema, Bosna je razdejana, a ne da se je uničiti.

Kakšen odnos ste imeli vi do drugih narodov in kultur?

Odličen! Doraščal sem v muslimanski hiši, študiral sem

klasične jezike, filozofijo in teologijo pri frančiškanih, poročen sem s Srbkinjo, moje knjige so izšle v Zagrebu in Beogradu. Če moja mati slabo sanja, gre zjutraj najprej v džamijo, nato v cerkev sv. Antuna na Bistri, potem v malo pravoslavno cerkev na Bašaršiji in potem v sinodo in povsod daruje in moli, da se sanje ne bi uresničile. Doma smo povsem normalno slavili pravoslavno in katoliško veliko noč in božič ter bajram. Vse to je naše in to je lepo. To je čudo Bosne – in Bog je le eden.

Danes je vse več govora o islamski nevarnosti, o podpiranju islamskega fundamentalizma prav preko Bosne v Evropo. Znano je, da Muslimanom v Bosni pomagajo mudžahidi iz Irana in arabskih držav. Po drugi strani pa bosanski muslimani štejejo med najbolj odprte, nekateri celo govorijo o lastni struji v islamu, tako kot so to suniti in šiiti.

Mislim, da so govorice o islamski nevarnosti, ki da prihajajo iz Bosne, samo eno od podtikavanj zapadne diplomacije. Evropa točno ve, da islamske države bosanskim muslimanom ne bodo pomagale, niti jim nočejo pomagati. A klavstrofobični evropski državniki še zmeraj hočejo bosanske muslimane vtakniti v isti koš z iranskimi šiitskimi fundamentalisti in drugimi radikalnimi skupinami. A od nas Evropi ne grozi nobena nevarnost, mi smo suniti, naša tradicija pa je bogomilska, se pravi krščanska.

Skrbi pa me druga nevarnost. Bojim se in sprašujem se, kaj bodo napravili obupanci, ki so izgubili vse, svoje, dom in tudi razlog za civilizirano življenje? Bojim se, da bodo ti, ki so na tem svetu vse izgubili, skušali najti uteho v religiji in v tistem, kar jim obljublja na onem svetu. In tudi tak terorizem bi določenim političnim krogom v Evropi odgovarjal.

Kaj pa, če bi le prevladala fundamentalistična struja med Muslimani? Bi se vrnil v tako državo?

Ne. Fundamentalizacija Bosne bi privedla do konflikta med Muslimani in tak razdor bi jih dobesedno in dokončno pokončal.

Ali se ob kopici konfliktov, ki še grozijo v nekdanji Jugoslaviji, da reči, kdaj bo konec bosanske tragedije in kakšne šanse dajete ženevski konferenci?

Ženevska konferenca nima šans. Gotov sem, da so te konference od vsega začetka samo političen teater mizernih političnih krogov, ki nočejo ničesar ukreniti proti temu klanju. Te konference služijo samo agresorju, da uresniči svoje načrte.

V Bosni tako dolgo ne bo miru, dokler se ne bo umirilo stanje v vsej Jugoslaviji. Dokler bo v Srbiji vladal Milošević in bo v Zagrebu imela

(Dalje na 4. strani)

Slovensko šolsko društvo v Celovcu

razpisuje delovno mesto

voditeljice v otroškem vrtcu v Šentprimozu

Pogoji: znanje slovenščine in nemščine, ustrezna izobrazba, veselje do dela z otroki

Pričetek dela: 1. 9. 1993

Pismene prijave poslati na:

Slovensko šolsko društvo, 9020 Celovec, Mikschallee 4 (fax: 0463/35651-11)

Sem optimist...

(Nadaljevanje s 3. strani)

oblast hercegovska radikalna skupina, ki ima tudi Tudžmana v roki, ne bo v BiH in Jugoslaviji miru. Če bi se res pod vojaškim pritiskom umirila Bosna, bi oni odprli medsebojne konflikte ali pa bi Milošević igral kosovsko karto.

Milošević danes drži Kosovo kot talon v roki. V hipu, ko bi spoznal, da ga v Srbiji nekdo resno ogroža, recimo Karadžić, Šešelj ali nekdo tretji, bi izigral kosovsko karto in tam sprožil konflikt. Milošević dobro ve, da zahodne države ničesar ne bodo storile. Srbi so videli, kakšna opereta je zahod, da se ga da, kot to najbolje pove njihova beseda, nadmudriti.

Tukaj pri Cingelcu ste bili zbrani književniki in založniki iz republik bivše Jugoslavije. Želja in žepa po medseboj-

nih stikov očitno obstaja. Kako jih boste gojili?

Neka umetniška internacionala je med nami vseskozi bila živa. Teh stikov ni mogoče uničiti in veseli me, da naše vezi sedaj dobivajo emotivno komponento, ker vemo, da branimo nekaj lepega, posebnega. Za prihodnost sem optimist, problem je zdržati sedanost.

In vaše mnenje o tem srečanju založnikov pri Cingelcu na Trati?

Končno se začenja v prostoru srednje Evrope artikulirati njena duhovna enotnost. Književniki, kulturniki in slikarji že dvajset let govorijo o tej enotnosti in zdaj se te sanje začinjajo konkretno politično uresničevati kot protiutež šovinizmu, ki se v politiki na žalost krepi.

Hvala za pogovor!

Karahasan med založniki pri Cingelcu na Trati

Novosti v Slovenski študijski knjižnici v Mladinskem domu, Mikschallee 4, 9020 Celovec

Vzgoja – šola

GORDON Thomas Trening večje učinkovitosti za učitelje: kaj lahko naredi učitelj, ko imajo učenci probleme – kako izboljšati šolo – kako vplivati na domače učenje. – Ljubljana: Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše, 1992. 112 str.

MIKUŠ-Kos Anica – Šola in duševno zdravje: vloga in delovanje šole. – Murska Sobota: Pomurska založba, 1991. – 134 str. – (Zbirka Izstopiti ne moreš: knj. 4)

NOVAK Helena s sodelavci Projektno učno delo: drugačna pot do znanja – definiranje in opis – nastanek in razvoj – pedagoško-psihološke in didaktične osnove – zgradba, potek in uvajanje projektnega učnega dela v življenje in delo šole. – [1. izid]. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1990 – 229 str. : ilustr. – (Zbirka Pedagoška obzorja)

Obravnavanje šoloobveznih otrok s težavami v razvoju in učenju. – Lj.: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport, 1992. – 40 str.

SAKSIDA Iztok Šola: učitelji, mati in otrok. – Lj.: Delavska enotnost, 1986. – 130 str. – (Zbirka Človek-družina-družba)

STROJIN Marja Beseda ni konj: knjiga je namenjena predvsem šolskim delavcem in analizira komunikacijo med šolskimi delavci, otroki in starši. – Lj.: Državna založba Slovenije, 1992. – 97 str. – (Zbirka Pedagoška obzorja)

STROJIN Marja & Anica Mikuš-Kos Vsak otrok hodi v šolo: knjiga je namenjena vsem, ki jih zanima, kaj se z otrokom dogaja v šoli. – Murska Sobota: Pomurska založba, 1991. – 135 str. (Zbirka Izstopiti ne moreš; knj. 1)

Učitelji, vzgojitelji – družbeno in strokovna perspektiva: zbornik gradiv v posveta. – Lj.: Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije, 1990. – 193 str.

ZUPAN Anka Od igre in dela do znanja: priročnik za raziskovalno delo. – [1. natis]. – Lj.: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 1991. – 140 str. : ilustr.

SV ČESTITA

gospe **Mariji Brunnik** z Rebrce za 50. rojstni dan; gospe **Eriki Bruckmayer** z Metlove za rojstni dan; gospe **Rosviti Kuchar** iz Železne Kaple za okrogli jubilej; gospodu **Nužiju Doujaku** s Šajde v Selah za osebno slavo; gospe **Margareti Woschitz** iz Doljne vasi pri Šmarjeti za 79. rojstni dan; gospodu **Marjanu Oražetu** iz Lepene za dvojni praznik; gospodu **Nacu Krištofu** iz Velike vasi pri Šentjakobu za osebni jubilej; gospe **Mici Krautzer** iz Šentpetra za osebno slavo; gospe **Mariji Mailin** iz Šmarjete pri Pliberku za 73. rojstni dan; gospodu **dipl. inž. Gregorju Maku** iz Celovca za rojstni dan;

Spominski pohod

Ne preveč prijazno se je porajalo nedeljsko jutro 8. t. m. Karavanško gorovje je pokrivala gosta megla, da ni bilo videti skalnatih vrhov, niti ne nižjih grebenov in iz lenobno plazečega se sivega pajčolana je bilo vsak čas pričakovati prve deževne kaplje. Nekaj pohodnikov je že od ranega jutra na poti, namenjeni so na vrh Jepe. Že dobro desetletje je ta pohod posvečen očetu slovenske planinske kočice na Bleščeči planini, našemu pokojnemu rodoljubu Joziju Miklavčiču. Letos pa je komaj dobra dva meseca nazaj odjeknila med ljubitelji planin pretresljiva vest o smrtni nesreči našega najboljšega planinca dr. Marjana Čertova. In tako sta tokrat pohodnike v duhu spremljala – od let že osiveli Jozi in mož vedrega obraza, prav v cvetu mladosti, še poln načrtov in zagona, čigar usoda se je končala prav v njegovih ljubljenih gorah. Videz je bil, da še narava žaluje za tem ugaslim mladim življenjem, ki je še toliko obetalo, otrokoma in ženi pa iztrgalo varno očetovo roko. Turobna je tako bila pot proti vrhu ... Od tam ni bilo razgleda v dolino ob Dravi, le nekaj visokih vrhov na severu je zevalo iz sivine; s prijaznejše južne strani pa so pozdravljali Julijci z očakom Triglavom. Kolikokrat je le zrla oko obeh pokojnikov s tega vrha in strastno vsrkavalo čarobni svet planin, kolikokrat je njuno srce uživalo to brezmejno prostost, ta neskončni mir, ki vlada tam pod oblaki ...

Popoldne je bila na planini pri Koči nad Arihovo pečjo maša zadušnica za rajna planinca; daroval jo je župnik mag. Stanko Olip, sam vnet ljubitelj gora. Nad sto ljudi se je zbralo k tej pobožnosti – sorodniki, znanci – predvsem veliko mladine in najmlajši je bil komaj dva meseca star deček – Marjanov sinček.

Že tretji teden od tega pohoda mineva, a potrebne so te vrstice, saj so posvečene našima rojakoma, ki ju ne bomo pozabili. **F.Č.**

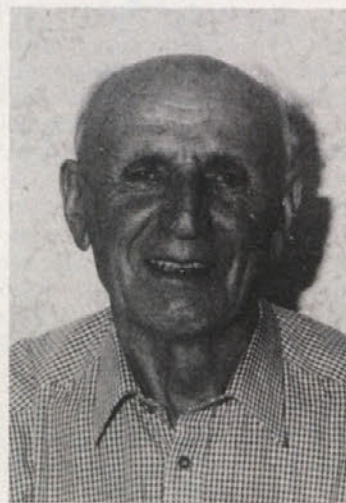
Martina Kropivnika ni več

Prejšnjo soboto popoldne se je zbrala velika množica ljudi, da pospremijo na zadnji poti Martina Kropivnika, ki je umrl v 89. letu starosti. Rajni Tina – pod tem imenom so ga poznali domačini – se je rodil pri Mežnarju v Bilčovsu. Izučil se je za kovača, lotil pa se je tudi vsakega drugega dela. Nazadnje je bil zaposlen pro grofu Liechtensteinu kot mojster za žični transport.

Leta 1939 se je poročil s Puntarjevo Barbijo iz Kazaz. Rodilo se jima je šest otrok, katere sta znala vzgojiti v prizadevne, priznane in sposobne osebnosti v svojih poklicih. V veliko zadoščenje rajnega je bilo, da so si vsi otroci sezidali lastne domove v bližini, pri tem pa jim je z veseljem in z vsemi močmi pomagal. Le enega od sinov je – s trebuhom za kruhom – zaneslo v daljno Indijo, kjer je postavil na noge lastno podjetje za gradnjo žičnic.

Pokojni je po eni strani znal biti strog do sebe in seveda tudi do soljudi, po drugi strani pa je bil spet usmiljen in dober, posebno še do svojih domačih. Zato so ga njegovi sodelavci, znanci in družina cenili vse življenje do njegove zadnje ure.

Tudi po upokojitvi je kot delaven človek videl povsod delo in znal je razbremeniti ženo, tako da ji je bil vsa leta v veliko

oporo. Čeprav so mu zadnje tedne pešale moči, si je prizadeval, da bi to prikrl in se kazal močnega. Kljub temu ga je prehitela smrt in v četrtek, 12. avgusta, je v krogu svojih domačih zaspal za vedno.

Za njim je nastala velika vrzel, predvsem za vdovo, ki je izgubila skrbnega moža, in za otroke, ki so se morali posloviti od dragega in spoštovanega očeta, starega očeta in tasta.

V soboto, 14. avgusta, smo ga pospremili na bilčovsko pokopališče. Domači pevci so mu pri maši in ob odprtem grobu zapeli pesmi žalostinke, pogrebne obrede pa je opravil dekan Kassl.

Žalujoči vdovi in otrokom izrekamo naše iskreno sožalje!

V soboto sta se v sveški cerkvi poročila mag. Lucija Feinig in Brane Ogorevc, doma iz Brežic, vesela ohcet je bila do jutranjih ur pri Adamu. Uredništvo Slovenskega vestnika čestita mlado-poročencema in jima želi veliko sreče in harmonije v zakonu!

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojence 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

Njih žalost spremenim v radost,
njih trpljenje v tolažbo in veselje.
Jer 31,13

Sporočamo, da je po dolgi in težki bolezni umrl moj dragi mož, naš oče, ded, tast, brat, svak in stric, gospod

Robert Sitter

p. d. Kocjan

v soboto, dne 21. avgusta 1993, v 64. letu starosti. Našega dragega pokojnika smo pospremili v torek, dne 24. avgusta 1993, ob 9. uri k zadnjemu počitku na pokopališču v Hodišah.

Plešerka, 21. avgusta 1993

Z ljubeznijo in hvaležnostjo:

Lizi, žena
Travdi, Helga, Evgen in Robi, otroci
Elisabeth in Gusti, snaha in zet
Mirjam, Andrina, Jasmin in Gregor, vnuki
v imenu vseh sorodnikov.

Počitnice niso zgolj to

Marsikdo učiteljem zavida ne vem kako dolge počitnice, vendar je dejstvo, da se tudi med njimi dogaja marsikaj, česar ne bi mogli pojmovati kot dopust. Še najmanj takrat, ko gre za tako resno stvar, kot je strokovno izpolnjevanje šolnikov. Prav večdnevne in celotedenske njegove oblike se praviloma izvaja med počitnicami, saj daljših odsotnosti učiteljev v času pouka vzgojno in izobraževalno delo ne prenese. Takšnega strokovnega dela med počitnicami je zdaj čedalje več tudi v Sloveniji, le da rajši bolj proti koncu počitnic – za razliko od avstrijskih pedagoških tednov, ki se praviloma pričnejo že prvi teden po končanem pouku.

Pri avstrijsko slovenskih medšolskih odnosih je posebno razveseljivo, da se njihovo težišče že pogosto prenaša tudi v Slovenijo, v katero so se avstrijski učitelji kdaj prej podajali kvečjemu na kakšno dvadali tridnevno izobraževalno potovanje. V zadnjih letih pa smo lahko sosede že večkrat gostili na osnovi dogovorjenih in dobro pripravljenih seminarjskih oblik dela. Posebno pomemben vzorec je tisti, ki ga je štajerski deželni pedagoški inštitut v Gradcu letos razpisal v okviru svojega 46. pedagoškega tedna z naslovom Nadaljevalni tečaj za medkulturno šolsko delo. Osnovna vsebina: spoznavanje Slovenije in vezi s slovenskimi kolegi, medkulturno šolsko delo v sosednjih deželah, izmenjava učencev z njimi. Soorganizator tega enotedenskega seminarja od 11. do 17. julija je bila slovenjgraška enota zavoda za šolstvo, za kraj pa smo sporazumno določili Gozd Martuljk na Gorenjskem.

Seminar, ki se ga je udeležilo okrog 25 učiteljev iz avstrijske

Štajerske, je vodila sodelavka omenjenega inštituta Margareta Schober. Prvi dan je bil v celoti namenjen Sloveniji. Dopoldanski del je pripadal prof. dr. Janku Prunku, ki je govoril o zgodovinskih vidikih slovensko avstrijskih odnosov in pri tem ustrezno postavil v ospredje minevajoče stoletje vse do najpomembnejše sedanjosti z osamosvojitvijo Slovenije. Pod tem člankom podpisani sem udeležencem razložil sedanjo ureditev slovenskega šolstva, takoj za tem pa smo že bili v neposredni življenjski vsebini. Prof. Jožica Ovničeva, ravnateljica osnovne šole v Črni na Koroškem, je opisala dosedanje spodbudno sodelovanje in izmenjavo učencev z ljudsko šolo iz Žitare vasi (Sittersdorf). Namesto odsotnega ravnatelja te šole Franca Kukovića, ki ima za to povezavo največ zaslug, je pri tem zelo izvedensko sodeloval dr. Theodor Domej s celovškega pedagoškega inštituta in marsikatero vsebino še poglobil s širšega koroško slovenskega vpogleda. V sklepnem delu tega dne so se udeleženci seznanili z delovanjem osnovne šole za okrog 70 begunskih učencev iz Bosne in Hercegovine na osnovni šoli v Mežici, ki jo je podrobno in dokumentirano predstavil njen ravnatelj Karel Potočnik.

Drugi dan je bil namenjen teoriji in praksi dvojezičnosti – tudi na primerih iz Južne Tirolske in tamkajšnje ladinške manjšine. Tretjega dne je bilo na vrsti potovanje v Ljubljano, kjer nas je na republiškem zavodu za šolstvo sprejela državna sekretarka za šolstvo in šport mag. Teja Valenčičeva. Orisala nam je razvojne smerice slovenskega šolstva. Dopolnjevali sta jo Viljana Lukasova z ministrstva – predv-

sem o dvojezičnem šolstvu v Sloveniji in Jelka Arhova, sodelavka republiškega zavoda za šolstvo, ki je govorila o mednarodni dejavnosti te ustanove. Popoldne so gostje, od katerih je bila večina prvič v Sloveniji, spoznali nekaj znamenitosti našega glavnega mesta.

Preostali spored seminarja je zajemal komunikativni pouk tujega jezika (mag. Andrea Schwab, ki jo je avstrijsko šolsko ministrstvo dodelilo Sloveniji za pomoč pri strokovnem delu z učitelji nemščine in z zdaj na pedagoški fakulteti v Mariboru) in delu s tujimi otroki v razredu (prof. Melita Cimerman). V sklepnem delu je sodeloval tudi dr. Valentin Inzko, priznani koroški šolnik in kulturni delavec. Spregovoril je o problemih slovenske narodne manjšine na Koroškem.

Na sploh je seminar potekal v splošno zadovoljstvo in ob navdušenju nad izobiljem naravnih lepote Slovenije, o kateri bodo zdaj udeleženci neprijetno laže in topleje govorili svojim učencem. Tukaj prikazano sodelovanje pa se je na nek način nadaljevalo že avgusta, ko se je pod vodstvom dr. T. Domeja kakšnih 15 avstrijskih učiteljev s Koroške udeležilo seminarja za slovenske učitelje nemščine v portoroškem dijaškem domu.

Franček Lasbajer

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Brezbržnost ali nesposobnost naših novinarjev?

Ti iščeš, izpisuješ, razlagaš in razkladaš na dolgo in široko, kaj in kako je po slovensko prav, kaj in kako narobe, oni pa, ki bi s svojimi spisi lahko čistili in bogatili naš jezik, našo slišno in vidno, se pravi glavno prvino „narodne identitete“, ko da so gluhi in slepi. Tako ti pri pisalni mizi sedi takšen tajnik Slovenske prosvetne zveze, nakakšen zavetnik in varuh slovenske kulturne dediščine z nalogo spodbujevalca k (samo)kritični kulturni ustvarjalnosti, pa mu še jezikovni pogovori njegove krovne organizacije ne grejo k srcu ali pa jih iz užaljenosti iz vsega srca zasovraži, drugače si ni mogoče razložiti njegovega nepretrganega ponavljanja istih jezikovnih napak in okornosti. Takole pravi v SV na strani 4: „Spominski pohodi imajo lahko globok pomèn, če preučujemo zgodovinske dogodke v taki luči, da to ne obremenjuje vzgoje in izobraževanja, pač pa (!) odpira možnosti za pozitivno gledanje na dogodke iz preteklosti.“

Že v „Naši lepi besedi“ sem pred desetimi leti v njegovi (Vestnikovi) založbi Drava na 130. strani kratko in jasno razložil, kdaj pravilno rabimo „pač pa“: Tudi gozd v Dobrovi ni enoletna kultura, pač pa kultura, ki potrebuje nekaj desetletij. V tem stavku je „pač pa“ narobe rabljen, pravilno se reče: t e m v e č (m a r v e č) je kultura... „Pač pa“ sme stati, kadar prvi stavek zanikamo s pridržkom, ki že napoveduje neko zatrujujočo misel, ki bo preklicala zanikovanje. Ta pridržek lahko izrazim s posebno besedo „sicer“. Kadar te ne morem vriniti, „pač pa“ nima pravice! Npr. k o n c e r t a (sicer) nisem slišal, pač pa so mi veliko pripovedovali o njem. V Mallejev gornji zanikani stavek ni mogoče vriniti kontrolnega „sicer“, zato bi bil moral zapisati: ... t e m v e č (m a r v e č) odpira možnosti za...

Drugega kozla je ustrelil v stavku: „Čeprav ne dvomim v to...“ Priznam, da sem dolgo upal vanj, ali ostal sem brez zmage, zdaj samo še dvomim o njem, samo še dvomim o kakršnemkoli uspehu svojih prizadevanj za njegov boljši, prozornější jezik, saj nam je za nameček končno še „spominska obeležja“ ukidal v svoj komentar, kot da ni bil nedavno cel jezikovni pogovor posvečen z n a m e n j e m namesto te iz srbohrvaščine konstruirane besedne spačenke.

Janez Gradišnik:

Ker nič na tem svetu ni popolno...

Ob izidu petega zvezka SSKJ je bilo izrečeno veliko zaslužene hvale; tudi sam sem mu izrekel priznanje na drugem mestu. Ob hvali pa je upravičen tudi kritičen pogled, saj nič na tem svetu ni popolno, tudi SSKJ ne more biti brez napak, večjih ali manjših. Začelo so se že v prvem zvezku in bi jih bilo pozneje dosti manj, ko bi bili sestavjalci dostopnejši za kritiko. Saj jih človek razume: številna ekipa samih visoko jezikovno izobraženih ljudi, čvrsto strnjena v falango pod krepljuti tako ugledne ustanove, kakor je Akademija – kako ne bi dobili občutka nezmotljivosti, iz katere je izvirala nedotakljivost njihovega dela? Zato so na redke kritične glasove, ki so se rahlo oglašali, odgovarjali s tako robustno samozavestjo, da so glasovi drug za drugim potihnil.

Sicer pa, kakor bi posameznik, osamljen in nebogljen, mogel izreči utemeljeno in z vseh strani podprto kritično oceno? Zakaj takega bi potreboval tedne in mesece napor-

nega dela, pa bi bil uspeh še zmeraj negotov – kdo bi se potem loteval takega početja? In tako Slovar kolikor vem, ni doživel še nobene zares vseobsežne kritične presoje.

Praden povem svoje pomisleke, pa naj izrečem pohvalo, ki je od hvalivcev Slovarja nisem slišal: sestavljalcem sem neizmerno hvaležen, da v Slovar niso sprejeli velikega števila svojevrstnih naglasov, ki so bili predpisani v vseh prejšnjih jezikovnih priročnikih, velikega delu Slovencev pa so zveneli tuje in protinaravno. To je bilo zares veliko dejanje, saj je terjalo tudi nekaj poguma. Žal je prav naglaševanje velika rana današnje slovenščine: možje in žene, ki stalno nastopajo v javnosti, kar po vrsti tako narobe naglašujejo mnoge besede, da spričo mogočnosti medijev utegnejo dodobra izpriditi jezikovni čut svojih številnih poslušavcev.

Slabosti Slovarja delim v večje in manjše. Večje izvirajo iz samih načel, po katerih je potekalo delo pri slovarju.

Mislim, da so sestavljalci ta načela poiskali predvsem pri slovenskih slovarskih delih medtem ko bi jih jaz iskal v angleških in nemških, morda tudi francoskih. Kakor že našim slovarnikom je poglavito merilo jezikovna raba. Gradišnik so si izpisali iz mnogih del na tisoče in tisoče listkov in s tem je bila izpričana sodobna raba. Če izraz ni bil izpričan na (dovolj) listkih, mu je bila pot v slovar zaprta, nič mu ni pomagalo, če je bil v Pravopisu 62 ali v Tomšičevem nemško-slovenskem slovarju, da o Pletersniku sploh ne govorim. Lahko se je zdel uporaben, ni pa bil rabljen, moral je v karanteno in naposled se je (leta 1987) znašel v Besedišču slovenskega jezika, ki so ga v dveh debelih knjigah razmnožili kot rukopis v 250 (!) izvodih. Že Drago Bajt je povedal, da je tam marsikatera beseda uporabnejša od kake druge, ki je prišla v Slovar.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Iščemo

snadžilko

za našo banko.

Plača po dogovoru.

Javite se prosim po telefonu ali pisno pri

Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu, r.z.z.o.j.
Paulitschgasse 5-7
A-9010 Celovec
Tel. 0463/51 23 65-12 (tajništvo)

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
So., 28. 8. – Ne., 29. 8.	Katoliški dom prosvete v Tinjah	Zdravstvena masaža vodi: mag. dr. Christian Kobau	Dom v Tinjah
Nedelja, 29. 8. 6.00	Ederplan pri Lienzu	Otvoritev planinske kočice „Anna Schutzhaus“ ; srečanje na parkirišču v Vrbi pred rest. „Pizzastadel“. Inf. tel. 04254/4329 (Lesjak)	Slov. plan. društvo in ÖTV-Döllach
Nedelja, 29. 8.	v Vogrčah	800-letnica na dan farnega žeganja	
od 29. 8. do 4. 9.	v Svečah	13. slikarski teden	SPD Kočna
Po., 30. 8. – To., 7. 9.	Katoliški dom prosvete v Tinjah	Izobraževalno potovanje v Burgundijo ; vodi: dr. Grete Schmidt	Dom v Tinjah
Sobota, 4. 9. od 9. ure dalje	v Šentjanžu	Kmečki in boljši trg	SPD Šentjanž
Če. in Pet., 9. 9. in 10. 9.	Rebroca	Seminar za kitariste	Glasbena šola
So., 11. 9. in Ne., 12. 9.	in Triglav	Dvodnevni planinski izlet na Triglav	SPZ „Jepa-Baško- jezero“
Ne., 19. 9. – So., 25. 9.	Katoliški dom prosvete v Tinjah	Izobraževalno potovanje na Sicilijo vodi: dvorni svetnik dr. Johann Sturm	Dom v Tinjah
So. in ned. 11. in 12. 9.		Dvodnevni planinski izlet na Triglav ; prijave na tel. 04254/4329 ali 2995	SPD „Jepa-Baško- jezero“

RAZSTAVE

CELOVEC

– Deželna galerija, Burggasse 8 – Cornelius Kolig/Camera Picta (do 5. 9.)

– Hiša umetnikov – Janez Bernik (do 5. 9.)

SEMISLAVČE

– Galerija Rožek – Šikoronja – razstava del Janeza Bernika

PUAK – Govorniški seminar v slovenščini

Nagovorjeni so: vsi, ki hočejo izboljšati svojo retoriko, si želijo osvojiti nekaj pravil, kako učinkovito govoriti in nastopati in vsi tisti, ki se zavdajo učinka dobrega govorništva.

Seminar vodi: Pravljico gledališče

Zdravko Zupančič, gledališki režiser, **Vojko Boštjančič**, TV in filmski režiser, **Drago Kuhar**, slavist in pisatelj;

Čas: od petka, 10. 9. 1993, pričetek ob 16. uri
do nedelje, 12. 9. 1993, konec ob 12. uri

Kraj: Hotel Jelovica, Bled, Slovenija, C. Svobode 8, tel.: 03 064 77316
Udeleženci bivajo v eno- ali dvoposteljnih sobah s tušem, WC, telefonom in balkonom; polni penzion.

Prijave: prosimo, da se prijavite s prijavnico. Prijava je obvezna in pri morebitni objavi je treba plačati 50% stroškov.

Prispevek: 1.200 šil. (za študente 600 šil.) za tečaj, bivanje v hotelu s polnim penzionom, 2 knjigi in podlage za seminar ter prevoz z busom.

Stroški za seminar in bivanje znašajo 3.500 šil. Večji del stroškov prevzame PUAK, tako da lahko vsakomur omogočimo udeležbo.

Vsebinske točke:

- Retorika za vsakogar
- Tehnika diha in govora
- Obnašanje pred mikrofonom in kamero
- Analiza in obdelava besedila ter priprava za nastop
- Predavanje o kreativnem pisanju besedil

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 25. 8. Glasbena sreda.

Večerna 21.05 – 22.00 Glasbeno poletje: Male skupine in zborovsko petje

Četrtek, 26. 8. Rož – Podjuna – Zilja.

Petek, 27. 8. Iz poletne popotne torbe – dnevnik radosti

Sobota, 28. 8. Od pesmi do pesmi – Od srca do srca

Nedelja, 29. 8.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – Duhovna misel (p. Roman iz Sveč)

18.10–19.00 Za vesel konec tedna

Ponedeljek, 30. 8. Likovna kolonija mladih v Porabju: Kreativnost, sestavni del osebnosti

Torek, 31. 8. Partnerski magazin

Avstrijska podjetja silijo na slovenski trg

LJUBLJANA. 16. avgusta so v predmestju Ljubljane največji nakupovalni center Interspar. Na približno 18000m² pokrite površine bodo prodajali raznovrstna živila, video in akustične aparate, čevlje, gradbeni in električni material, kozmetiko, športno opremo in tekstilne izdelke. V celoti obsega center 16 prodajal, restavracijo in agencijo Ljubljanske banke. Gradnja centra je stala 158 milijonov šilingov. Na tiskovni konferenci ob otvoritvi je vodstvo SPAR Avstrija izjavilo, da bi tudi pri gradnji nadaljnjih nakupovalnih centrov v Sloveniji radi sodelovali.

Naval kupcev je ob odprtju prekašal

vsu pričakovanja; z dobro premišljeno reklamno strategijo in z zahodnimi produkti po diskontni ceni je ta uspeh bil mogoč. Kupci so se pripeljali k odprtju iz cele Slovenije celo z avtobusi. Privabila jih je pa prav gotovo velika izbira in nizke cene.

Za ostale trgovine pa pomeni nakupovalni center hudo konkurenco, na katero se bodo morali šele navaditi. Prav tako bodo tudi proizvajalci v škripcih, kajti nova trgovina v glavnem nudi produkte iz tujine. Vsekakor bo ta konkurenca dobra za kupce, ki bodo lahko primerjali cene.

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah, prireja

13. slikarski teden

od 29. 8. – 4. 8. 1993

Sodelujejo: Jiří David s Češke, Flavio Da Rold in Giorgio Vazza iz Veneta, Andrej Jemec in Vinko Xezelnikar iz Slovenije, Zorka Loiskandl-Weiss in Roland Gasser iz Koroške

v nedeljo, 29. 8. ob 19. uri: otvoritev in prvo srečanje z umetniki
od ponedeljka do petka: 3 tečaji (tempera, barvni linorez, delo z lutkami za otroke) za obiskovalce

v četrtek, 2. 9. ob 20.30: jazz-koncert pri Adamu;

v soboto, 4. 9. ob 20. uri: zaključna prireditev v možnostjo nakupa slik pri Adamu

Javna dvojezična ljudska šola 24
9020 Celovec – Ebentaler Straße 24

VPISOVANJE

v vse razrede Javne dvoj. ljudske šole za šolsko leto 1993/94

13. septembra 1993, ob 9. uri

Možne so tudi prijave za sledeče proste predmete:

- italijanščina
- zborovsko petje
- instrumentalna glasba
- gledališka igra
- telovadba

V neposredni bližini šole, v Mladinskem domu, je varstvo in Glasbena šola. Podrobnejše informacije posreduje vodstvo šole.

Uradne ure v počitnicah: 8. in 10. septembra od 9. do 11. ure, tel.: 537/411.

Vodstvo Javne dvojezične ljudske šole 24

Kärntner Aussenhandelsbüro/
Koroška zunanjetrgovinska pisarna

sucht slowenische Partner/
išče slovenske partnerje

Firma:

SFD, Filipot, Bacher & Co.,
Lindenstr. 5,
9545 Radenthein;
Tel.: 04246/2195.

Slovensko prosvetno društvo
Šentjanž

vabi na

„Kmečki in boljši trg“

pri stari šoli

v soboto, 4. septembra 1993,
od 9. ure dalje

Popoldne vaški praznik!

Eric J. Hobsbawm:

Nationen und Nationalismus Mythos und Realitäten seit 1780

Campus, 1991

Delo Hobsbawma, ki v šestih poglavjih obravnava zgodovinski razvoj nacionalne ideje v Evropi, je vzbudilo v znanstvenih krogih veliko zanimanja. Spricho nacionalističnih ekscesov na vzhodu in na zapadu je Hobsbawm opus primeren prispevek k bolj nacionalnemu ocenjevanju teh sodobnih fenomenov.

Hobsbawmova biografija je izredno razgibana že od rojstva naprej. Rodil se je v Aleksandriji leta 1917 kot sin Židinje iz Galicije, ki je šla za nagrado v Egipt in tam srečala bodočega moža in Hobsbawmova očeta. Družina se je po 1. svetovni vojni vrnila na Dunaj, kjer je Eric tudi študiral. Usoda Židga je pripeljala v Veliko Britanijo, kjer danes sodi med najpomembnejše in najplodnejše sodobne britanske (marksistične) zgodovinarje in se v svojih delih, ki večinoma obravnavajo socialno, gospodarsko in politično zgodovino zadnjih dvesto let, odlikuje po vsestranskem znanju in izjemno duhovitem, dinamičnem slogu.

Nacija kot novost

V prvem poglavju, ki nosi naslov „Nacija kot novost: od revolucije do liberalizma“, odkriva jezikovne valence različnih pojmov kot so narod, nacionalna država, nacionalno vprašanje in nacionalizem pri različnih evropskih narodih. Pojmi se marsikje razlagajo različno, kar dokazujejo tudi ustrezna gesla v enciklopedijah raznih evropskih narodov. Hobsbawm je izvor nacionalne ideje utemeljil predvsem v meščanskih gibanjih prve polovice 19. stoletja. Diferenciacijo je avtor iskal tudi pri vseplošnih tendencah, tako pri nastajanju nacionalnih držav v času od leta 1830 do 1880. Vsa ta vprašanja po avtorjevemu mnenju nujno sovpadajo tudi z ekonomskimi motivi liberalizma in kot kritika merkantilizma. Nacionalna država namreč nastopa kot subjekt gospodarskega razvoja neke enote, ki je definirana kot nacija, ki ne trpi pretiranega federalizma in avtonomije dislociranih enot. Friedrich List, vodilni nemški ekonomist tega 50-letnega obdobja, je zahteval, naj nacionalna država zavzame tako teritorialno razsežnost, ki še omogoča linerarni gospodarski razvoj. Gre torej za vprašanje razsežnosti nacije ter njene opravičljivosti predvsem z ekonomskega aspekta. Teh vprašanj si ni postavil le List in niso bila le sklenitev gospodarskega z nacionalnim teritorijem, ampak so posegla tudi v teorijo nacionalnosti Mazzinija, ki je za Evropo predvidel le 12 velikih držav in federacij. Wilsonova teorija je po prvi svetovni vojni rodila 27 držav, kar kaže na izrazito tendenco po povečevanju števila držav-

nih enot ter na upadanje „principa najmanjše možne enote“ (Schwellenprinzip), ki je prevladoval v klasičnih časih liberalizma.

Razprava o nacionalnem vprašanju se je v drugi polovici 19. stoletja poglobila. Temu je botrovala med drugim odločitev mednarodnega statističnega kongresa v St. Petersburgu leta 1873, ki je sprejel sklep, da se uvede pri ljudskih štetjih vprašanje po materinem jeziku. Na drugi strani pa so se prav socialisti lotili tega vprašanja, ker so s procesom demokratizacije (volilna pravica) dobile nacionalne parole v volilnih bojih praktičen pomen. Toda narodnostni princip, ki je spremenil zemljevid Evrope med 1830 in 1878, ni imel tistih masovnih razsežnosti kot kasneje. Tako je npr. Massimo d'Azeglio na prvi seji parlamenta pravkar združene Italije dejal: „Ustvarili smo Italijo, zdaj moramo ustvariti še Italijane“. Kajti ob združitvi Italije je komaj 2,5 odstotka prebivalstva govorilo italijansko!

Protonacionalizem

V drugem poglavju se je Hobsbawm lotil vprašanja autoidentifikacije modelov ljudstev z lastnim jezikom in tradicijo. Jezik je igral pomembno vlogo, še posebej takrat, ko je en dialekt prevzel vlogo nacionalnega literarnega jezika in postal povezovalni moment nekega naroda oz. neke nacionalne skupine. Naslednji faktor povezovanja je po avtorjevemu mnenju občutek etnične pripadnosti neke skupnosti, ki ima pa lahko pozitivne in negativne valence, v kolikor afirmira lahko sebe z negacijo drugih. Tretji faktor povezovanja je po Hobsbawmu povezava med religijo in nacionalno zavestjo. Identifikacija nekega naroda z lastno religijo lahko pripomore k formiranju takega naroda v okolju verse in nacionalne diferenciacije in je zato pomemben faktor pri konsolidiranju politične koncepcije narodnostne ideje.

Nacionalizem od zgoraj

Tretje poglavje je Hobsbawm namenil nacionalni ideji in vladajočim slojem. Le-ti so nacionalno državo v modernem smislu definirali kot polje lastne hegemonije.

Poseg nacionalne države v življenje posameznika je postal iz dneva v dan intenzivnejši. Državljan je dnevno bil soočen z nacionalnimi simboli. Šolska obveznost ni le forsirala jezika, temveč je pridigala tudi ljubezen do nacionalne države.

Proces demokratizacije pomeni tudi spremembo podložnika v državljana. Politična in razredna zavest je imela tudi patriotske konotacije. Preko poštarja, žandarja, učitelja, raznih katastrof je bil državljani dnevno v kontaktu z nacionalno državo. Migracijski to-

kovi med leti 1880 in 1914 so pospeševali nacionalizem oz. diferenciacijo med „nami in onimi“. Ljudska štetja so prvič silila ljudi, da se opredelijo za narodnostno in jezikovno pripadnost.

Nacionalizem med leti 1870 in 1918

Četrto poglavje je avtor namenil času od leta 1870 do leta 1918, ko so se problemi nacionalnosti že konkretno začeli pokrivati s problemi državnosti. Spor med zgodovinskimi in nezgodovinskimi narodi postaja vse bolj očiten in jezik ter etnična pripadnost nista več le kulturni problem, ampak preraščata v politično sfero.

Višek nacionalizma

V petem poglavju je Hobsbawm obdelal višek nacionalizma, ki ga datira od leta 1918 do leta 1950.

Vzpon nacionalizma ima dva vzroka: razpad velikih imperijev v srednji in vzhodni Evropi na eni strani in ruska revolucija na drugi. Zapadni zavezniki so boljševiški samoodločbi narodov postavili nasproti Wilsonovo samoodločbo narodov.

Leta 1917/18 mase ni zanimalo toliko nacionalno vprašanje, temveč predvsem rešitev socialnega vprašanja.

Ustanovitev novih nacionalnih držav pa ni rešilo nacionalnega vprašanja. Nove države so bile spet večnacionalne, etnično čiščenje je bila posledica.

Nacionalna identifikacija je dobila po letu 1918 nove vzvode. Na eni strani masovni mediji, radio, film, časopisi in na drugi strani šport. Mednarodni šport je postal centralna simbolna figura nacionalne identifikacije.

Povezava socialne revolucije s patriotizmom je v 30-ih letih omogočilo levici, da je nacionalno zastavo iztrgala desnici. Nastal je antifašistični nacionalizem v kontekstu mednarodne ideološke državljanske vojne, ko so vladajoči sloji zagovarjali politično povezavo desnice.

Tako je npr. v Franciji veljalo: „Boljši Hitler kot Leon Blum“. To je lahko pomenilo: „Rajši Nmec kot Žid“ ali pa „Rajši tuja država kot lastna“. To je v bistvu levici omogočilo, da je prevzela od desnice „nacionalno zastavo“.

Narečna literarna nagrada „Mund-art“ mesta Feldkirchen/Trg na Koroškem

Mesto Feldkirchen/Trg na Koroškem razpisuje skupaj z založbami Carinthia, Heyn, Kärntner Druck- und Verlagsanstalt, Alekto in Mohorjeva, z literarnim oddelkom koroškega deželnega studia ORF in ustanovo Kärntner Bildungswerk (koroška izobraževalna zveza) literarno nagrado „Mund-art“ (narečna umetnost).

Besedila v vezani(pesmi) in nevezani(proza) obliki naj obsegajo največ 10 tipkanih strani in ne smejo biti že objavljena. Besedila naj odgovarjajo eni od sledečih oblik: 1. duhovito in razvedrilno: pišite in govorite, kakor vam je zrasel kljun; 2.

Antifašistični nacionalizem je imel tako nacionalne konfliktne linije kot tudi socialne. Le tako je moč razumeti poraz Winstona Churchila po drugi svetovni vojni. Angleška levica in desnica sta se borili proti Hitlerju, toda le levica je v svoj program vnesla tudi socialne spremembe.

Na ta način se je nacionalizem v tej periodi antifazizma povezal z levico in se še okrepil v antiimperialističnem boju kolonialnih držav.

Dejansko je levica kreirala razpravo nacionalne osvoboditve med 30-imi in 70-imi leti. Hitler in boj kolonij za nacionalno osvoboditev je povezal nacionalizem z levico, kot je to bilo pred letom 1848 popolnoma naravno. Je bila ta ideološka dominanca levice od 30-ih let naprej le neka vmesna etapa ali celo iluzija?

Nacionalizem ob koncu 20. stoletja

V zadnjem poglavju Hobsbawm analizira današnja nacionalna gibanja. Pravi, da so ta gibanja, v kolikor so secesionistična, reakcionarna. To svojo tezo utemeljuje s tem, da so vse družbe in vsa gospodarstva v mednarodnem merilu povezana.

Nacionalizem danes nima kake emancipatorične funkcije. Nedvomno je delo Erica J. Hobsbawma izredno dragocen doprinos k teoriji o naciji in o nacionalnem vprašanju, še posebej v času razsula komunističnih režimov ter novega definiranja nacionalnih držav v srednji Evropi.

Hobsbawmova študija je nalletela na širok odmev v znanstvenih in političnih krogih v Evropi. Tudi v Sloveniji sta dva zgodovinarja, Boris Gombač in Peter Vodopivec, z obširnima recenzijama opozorila na Hobsbawmovo knjigo (ZČ, 1992, letnik 46 in ZČ 1993, letnik 47).

-an

Glasbena šola na Koroškem prireja

9. in 10. 9. 1993 na Rebrci

Seminar za kitariste,

ki se hočejo izpopolnjevati v spremljanju na kitari. Javite se lahko v pisarni Glasbene šole, pri SPZ ali KKZ v Celovcu

Iz ženskega vidika

Počitniški vtisi

piše Štefka Vavti

Kako doživljate počitnice svojih otrok? Morda takole ali vsaj podobno?

Namesto budilke vas zbudi vaš najmlajši že zgodaj zjutraj, ker bi radi zajtrk. Čim so pogoltnili nekaj grizljajev, vas že sprašujejo, česa se boste skupaj z njimi lotili. Da bi bili potem s svojimi predstavami o poteku dneva zadovoljni, so seveda le skromne sanje, saj je kopanje že čez nekaj dni predolgočasno, poleg tega je domov grede v avtu prevroče in sploh... vse, kar vam pride na misel, je za otroka "out". Dan z vašimi otroci bo uspel, če jim boste že navsezgodaj namesto zajtrka ponudile čokolado, nekoliko pozneje boste prinesle v spalnico še televizijski aparat z najmanj desetimi programi, med katerimi bodo lahko izbirali. Če imate več otrok, potem kupite kar za vsakega svoj televizijski aparat, drugače boste ves dan poslušale prepire. Pri gledanju v monitor bodo otroci - kako bi bilo drugače - gotovo postali žejni, zato pripravite nekaj coca cole. Če pa ste čisto prijazne in "ljube mamice", potem boste k vsemu temu dodale še kakšno video-kaseto z otrokovim najljubšim "action-filmom" pod geslom: čim več je streljanja, tem boljši je film.

Iz trgovine jim boste prinesle poleg nadvse ljubljenih bonbončkov in žvečilnih gumijev še kakšno pištolo za brizganje vode in če ste "ljube mamice", jim boste še dovolile, da z njo brizgajo po stanovanju.

Za kosilo jim boste spekle "pommes frites", ki jih boste ponudile s paradižnikovo mezgo.

Popoldan bo hitro minil ob televizijskem aparatu, igranju s pištolo za brizganje, morda pa se boste vsi skupaj še odpeljali na kopanje v bližnje jezero. Višek popoldneva bo brez dvoma naddimenzionalna kupa sladoleda. Zdravo prehrano in pospravljeno stanovanje pa teh nekaj tednov raje kar pozabite.

Če boste imele srečo, bodo otroci zvečer padli v svoje postelje in do naslednjega dne bo zavladal mir, če ne boste začele pospravljati...

In verjemite mi: povsem normalno je, če se boste po nekaj tednih (ali dneh) počitniškega življenja začele veseliti na bližajoči se začetek novega šolskega leta. Sanjale boste o dopoldanski svobodi, o prostosti, ki jo boste uživale, medtem ko bodo vaši šolarčki guli šolske klopi. Sanjale boste o miru pri pospravljanju, kuhanju... ker ne bodo ves dan tulili v vas otroci s svojimi velikimi in majhnimi potrebami.

Poraz v Treibachu

Sodnik Wulz bistveno prispeval k porazu SAK

Treibach – SAK 2:1 (1:0)

SAK: Preschern, Savič, Pappler, A. Sadjak, F. Sadjak (45. S. Sadjak), Šmid (50. Zankl), M. Sadjak, Vrabac, Blajs, Wölbl, Lippusch; Strelec: Marjan Sadjak

Kot pričakovano so igralci Treibacha kar ob začetku tekme prevzeli iniciativo in v prvem polčasu krepko navalili na vrata SAK. Po napaki v obrambi, ki je sicer bila zelo konsekvantna, je Treibachu uspel gol.

V drugem polčasu potem povsem drugačna slika. Slovenski nogometaši so igrali vse boljše in prevzeli pobudo na igrišču. Imeli so nekaj lepih priložnosti; v 60. minuti je končno uspelo Marjanu Sadjaku zatresti na-

sprotnikovo mrežo. In ko je bil SAK blizu svojemu drugemu zadetku, je padel za Treibach drugi in odločilni gol. Sodnik Wulz, ki je tokrat zelo slabo sodil, pogosto je spregledal prekrške nad igralci SAK, je tudi v 81. minuti prezrl prekršek nad Papplerjem, čeprav je stal 5 metrov poleg dogodka in iz tega položaja je prejel vratar SAK Preschern svoj drugi zadetek. Razumljivo, da so bili igralci razočarani, ne toliko nad porazom, pač

pa nad načinom, kako je do poraza prišlo.

Marjan Sadjak, strelec edinega gola za SAK, je po tekmi dejal: „V prvem polčasu smo se premalo gibali, čakali drug na drugega in smo sami premalo storili za tekmo. V drugem polčasu smo zelo dobro igrali in končno sem tudi jaz zopet imel lepo priložnost po Savičevi podaji, ki sem jo tudi uspešno zaključil. Le nekaj minut za tem pa bi lahko odločil tekmo, ko sem z glavo poslal žogo mimo gola.“

Na žalost je bil danes sodnik Wulz zelo slab, ne samo za nas, tudi za nasprotnika, v odločilni situaciji pa je zatisnil oči, dopustil prekršek nad Papplerjem in tako prispeval k porazu SAK.

K svoji formi lahko rečem sledeče: Lanska sezona je bila zame ena sama katastrofa. Preden sem si od tromboze opomogel, je trajalo zelo dolgo. V kvalifikacijski tekmi sem bil zopet poško-

Peter Wrolich član avstrijske reprezentance

Od 25. do 29. avgusta bo na Norveškem v Oslu svetovno prvenstvo v kolesarjenju. Za to svetovno prvenstvo je bil nominiran kot sedmi član, kot rezervist, tudi Peter Wrolich, ki se bo v primeru, da se kdo od članov poškoduje, naknadno odpeljal v Oslo.

Kljub temu, da je takorekoč le "rezerva", je to veliko priznanje za mladega kolesarja, ki je še lani vozil pri juniorjih in je v prvem letu pri članih poskrbel za številne presenetljive uvrstitve, kar je tudi povod, da ga je predsedstvo avstrijske kolesarske zveze imenovalo za rezervnega člana.

Na Jesenicah najboljši avstrijski kegljaci na ledu

Klub za kegljanje na ledu Jesenice je v počastitev 40-letnice ustanovitve kluba pripravil v soboto, 24. julija letos mednarodni turnir v kegljanju na asfaltu. Turnir je potekal v športni dvorani Podmežaklja na Jesenicah, tekmovanja pa se je udeležilo 26 ekip iz Avstrije, Italije in Slovenije. Ekipa so bile razvrščene v dve grupi, v finalu pa so se prve tri ekipe iz vsake grupe pomerile med seboj. Na turnirju so bili najboljši Avstrijci, saj so se uvrstili na prvih šest mest. Ob koncu tekmo-

vanja pa je Klub za kegljanje na ledu Jesenice ob svojem jubileju najbolj zaslužnim organizacijam in posameznikom podelil spominsko plaketo, ki so jih prejeli Športno društvo Jesenice, Športna zveza občine Jesenice, Zveza za kegljanje na ledu Slovenije, ASKÖ Villach, Kastelrut, Regen, Spital, Globasnica, Ekoterm, Acroni, Adi Morhen, Aleksander Drole, Lado Sodja, Rudi Pleničar, Vinko Luževac, Edo Drobniak, Milan Lasnik, Jože Hudrič in Jože Klinar.

Lojze Kerštan

Ostali rezultati

Bilčovs : Ruda	1:2
St. Paul : Globasnica	1:1
Železna K. : Metlova	2:2
Šmihel : Sele	1:1
Dobrla vas : Labot	2:0

SAK : Velikovec
v petek, 27. 8. '93
ob 18. uri
v Trnji vasi

Marjan Sadjak je na poti v svojo nekdanjo formo

ZA NAŠE PLANINCE

Izlet na Jufen

V nedeljo, 15. avgusta sta SPD „Bilka“ iz Bilčovsa in Slovensko planinsko društvo vabila na izlet na goro Jufen v Millstattske planine, kjer je vsako leto na praznik gospojnice gorska maša. Pobudnik za ta izlet je bil navdušeni bilčovski planinec Toni Valentinič, dober poznavalec Millstattske planine v Krških Alpah.

Izleta oziroma gorske maše na 1800 metrov visokem razglednem Jufnu se je udeležilo kar 30 naših planincev. Zbrali smo se v Bilčovsu in se s svojimi avtomobili skozi dolino Gegend in mesto Radentheim pripeljali k Millstattske jezeru in ob njem do turističnega kraja Dellach, nekaj kilometrov pred Millstatom. Tu smo zapustili obalno cesto in na desno proti se-

veru nadaljevali pot skozi naselja Sappl, Lammersdorf in Grantsch (cestnina) do 1644 metrov visoko ležeče planinske postojanke Lammersdorfer Hütte na istoimenski planini. Od tod smo se peš podali na razgledni gorski vrh Jufen z velikim križem, in lepim razgledom na Millstattersko jezero, kjer smo prisostvovali gorski maši, ki jo je imel župnik iz Ob-

Piše Lubo Urbajs

ermillstätta in katero je olupšal moški pevski zbor, prav tako iz tega kraja. Po maši je bila prijetna družabnost. Ob tej priložnosti je gospod župnik tudi seznanil zbrano množico, da je na tej gorski maši zastopano tudi Slovensko planin-

sko društvo. To je bil tudi povod, da je Hanzej Lesjak (stric predsednika društva), v imenu društva v slovenskem jeziku pozdravil vse navzoče in tako bil deležen brunega aplavza. Nato so se opogumili tudi naši pevci in zapeli slovensko pesem. Na veliko začudenje je tudi nemški pevski zbor

zapel slovensko, tako da sta z vrha Jufna složno odmevali slovenska in nemška pesem in tako prepričljivo manifestirali medsebojno dobrososedsko razumevanje. Poleg duševne, pa je bilo poskrbljeno tudi za telesno hrano, v obliki izvrstne frike (hrana za težaško delo "holcarjev"),

ki so jo na licu mesta pekli in delili „romarjem“. Ta prijetni dan med prijaznimi zgornjekoroškimi ljudmi nam bo ostal v nepozabnem spominu. Srčna hvala Toniju, da nam je omogočil to doživetje.

Naj ob tej priložnosti še opišemo vzpon na sednji višji vrh Lammers-

dorfer Berg (2063 m) nad istoimensko planino.

Od kočice Lammersdorfer Hütte nas vozna pot vodi v isto smer jugovzhodno proti Jufnu. Na pol poti pa se odcepimo na levo proti severu in v okljukih med pašniki dosežemo naš cilj, od koder je izredno lep razgled na z večnim snegom pokrito Hochalm (3360 m) (kraljico Visokih Tur) na bližnji 2440 metrov visoki Rosenock na severu, na bele stene Julijcev ter bližnje Ziljske alpe na jugu na zahodu pa na kralja Visokih Tur Großglockner. Od vrha se proti severovzhodu vleče kar 3 kilometre dolg gorski hrbet vedno v višini nad 2000 metrov, ki predstavlja višinsko gorsko promenado z odličnim razgledom. Na teme Lammersdorferberg-a se lahko pripelješ tudi z avtom (če se nam vozilo ne smili), kar je prepričljiv dokaz za lahek pristop na to goro. Zanj potrebuješ približno eno in pol ure hoje.

Na gori Jufen, desno Lammersdorferberg